

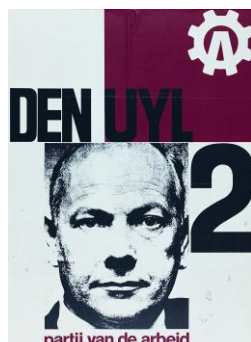
1967: verkiezingen op 15 februari

Waarin leken D66 en de Boerenpartij op de populistische partijen van nu?

Politieke verhoudingen in 1967

Het kabinet Marijnen, dat in 1963 begonnen was, kwam al na twee jaar in de problemen, door een hoogoplopend meningsverschil. De ARP, de KVP en de oppositiepartij PvdA wilden commerciële televisie niet toelaten, omdat ze vreesden dat de NCRV, de KRO en de VARA dan teveel last zouden krijgen van concurrentie. Coalitiepartner VVD wilde commerciële televisie wél toelaten en verzette zich juist tegen het bestaande verzuilde omroepsysteem. Het lukte het kabinet niet om hier goede afspraken over te maken.

In maart 1965 besloot men om een nieuw kabinet te vormen zonder nieuwe verkiezingen te organiseren. De VVD werd omgeruild voor de PvdA en de CHU regeerde niet meer mee. Het nieuwe kabinet Cals-Vondeling kon de regeerperiode ook niet afmaken. KVP-Kamerlid Schmelzer diende een motie in tegen het kabinet (waar de KVP zelf deel van uitmaakte!). Deze motie werd aangenomen in de zogenaamde Nacht van Schmelzer. Officieel ging de motie over een begrotingskwestie, maar op de achtergrond speelde ook de eenheid in de KVP een rol en de wens om de nieuwe verkiezingen in te gaan als de partij die liever niet met de PvdA had geregeerd.

De tegenstellingen tussen de partijen waren groot. De verzuilde orde, waarin katholieken, protestanten, liberalen en socialisten hun eigen organisaties hebben, kwam onder druk te staan. Nieuwe partijen, zoals eerder de

Boerenpartij en nu ook D66, uitten veel kritiek op de bestaande partijen.

De “woelige jaren ‘60” waren volop bezig. De verloving van Beatrix met Claus leidde tot rellen en de Provo's (jongeren die zich verzetten tegen de autoriteiten) kwamen met allerlei acties. Hoe democratisch was de Nederlandse politiek eigenlijk?

Verkiezingen in 1967

De nieuwe partij Democraten '66 (D66) maakte de roep om democratisering nog het meest zichtbaar. De tekst op hun verkiezingsaffiche luidde: “..Wij willen een nieuwe democratie. En een nieuw kiesstelsel. En een praktische politiek. En duidelijkheid. En openheid. En vrijheid. Wij willen dat U ook weer wat te zeggen krijgt. En u?”.

Door de aansprekende campagne en de charismatische leider Hans van Mierlo haalde D66 in één klap zeven zetels in de Kamer.

Ook de PSP riep op tot meer democratie: “U

wou toch wat te zeggen hebben?”.

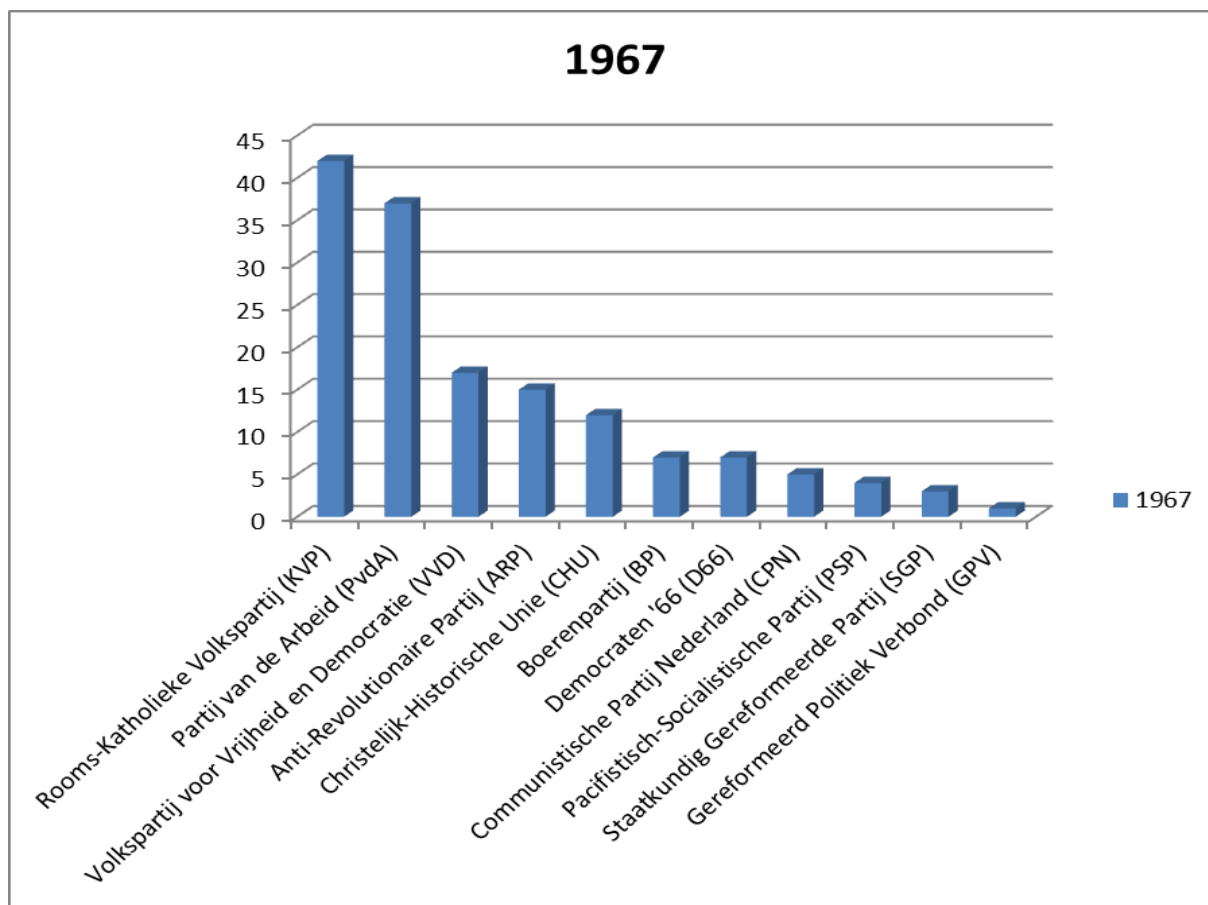
Uwou toch wat te zeggen hebben?

Kies dan nu **PSP** no 7
Tien keer zo rood

De PvdA, die ook deze verkiezingen weer zetels verloor, profileerde zich ook weer wat linkser.

Wist je dat:

- ... 21- en 22-jarigen voor het eerst hun stem mochten uitbrengen? De leeftijdsgrens werd verlaagd van 23 naar 21 jaar. De leeftijdsgrens voor het [passieve kiesrecht](#) was nog wel hoog, namelijk 25 jaar.

Dit leidde tot het kabinet De Jong (KVP, ARP, CHU en VVD totaal 86 zetels).